

Nr 61.

Ankom till riksdagens kansli den 6 april 1937 kl. 1 e. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag till distributionsanläggningar och därmed sammanhängande arbeten vid statens kraftverk m. m.
(4:e avd.)

I propositionen (nr 1) angående statsverkets tillstånd och behov under budgetåret 1937/1938 har Kungl. Maj:t (punkt 48, sid. 117) av det vid propositionen under rubrik »Utgifter för kapitalökning. Bil. 5» fogade utdraget av statsrådsprotokollet över kommunikationsärenden för den 4 januari 1937 föreslagit riksdagen att i avvidan på den proposition i ämnet, som kunde bli riksdagen förelagd, till distributionsanläggningar och därmed sammanhängande arbeten vid statens kraftverk för budgetåret 1937/1938 beräkna ett reservationsanslag av 8,300,000 kronor.

Sedermera har Kungl. Maj:t i en den 26 februari 1937 dagtecknad proposition, nr 162, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över kommunikationsärenden för nämnda dag, föreslagit riksdagen att *dels* till distributionsanläggningar och därmed sammanhängande arbeten vid statens kraftverk för budgetåret 1937/1938 bland Utgifter för kapitalökning, under Statens affärsverksamhet, anvisa ett reservationsanslag av 5,775,000 kronor; *dels ock* bemyndiga Kungl. Maj:t att i enlighet med av departementschefen i statsrådsprotokollet angivna huvudgrunder av anslag till distributionsanläggningar och därmed sammanhängande arbeten vid statens kraftverk ställa medel till vattenfallsstyrelsens förfogande för teckning av aktier i företag för distribution av elektrisk kraft.

Till distributionsanläggningar och därmed sammanhängande arbeten vid statens kraftverk har riksdagen anvisat för budgetåret 1933/1934 2,800,000 kronor, för budgetåret 1934/1935 2,000,000 kronor, för budgetåret 1935/1936 3,400,000 kronor samt för budgetåret 1936/1937 6,000,000 kronor. Anslagsökningen för sistnämnda budgetår hänförde sig främst till den fortsatta järnväglelektrifieringen, som krävde nya utvidgningar av kraftöverförings- och transformeringsanläggningarna. Även för den allmänna distributionen fordrades dock avsevärt högre belopp än tidigare på grund av den ökade kraftavsättningen samt stegrade anspråk i fråga om avbrottsfri drift, vilket nödvändiggjorde kostnadskrävande förbättringar m. m.

Vattenfallsstyrelsen, som i skrivelse den 28 augusti 1936 hemställt, att för ifrågakvarande ändamål måtte för budgetåret 1937/1938 anvisas ett anslag av 6,400,000 kronor, har enligt skrivelse den 26 februari 1937 funnit detta belopp

kunna nedsättas till 4,275,000, vartill emellertid enligt styrelsens beräkningar skulle komma ytterligare 1,500,000 kronor i anledning av den fortsatta statsbaneelektrifieringen.

Departementschefen har i ärendet anfört följande:

Vad till en början beträffar det av vattenfallsstyrelsen nu äskade anslaget sammanlagt 5,775,000 kronor, beräknas därav till vissa anläggningar för leverans från statens kraftnät av erforderlig kraft för elektrisk drift av banorna Göteborg—Åmål och Mellerud—riksgränsen vid Högen ett belopp av 1,500,000 kronor. Behovet av dessa medel är beroende av om avtal träffas rörande nämnda kraftleverans. Tillstånd till dessa banors elektrifiering har av Kungl. Maj:t meddelats genom särskilda resolutioner den 9 oktober 1936 under förutsättning, bland andra, att elektrifieringen påbörjas senast den 1 januari 1939 och färdigställes senast den 1 januari 1942. Ehuru sålunda ovisshet råder om behovet av nu omhandlade belopp av 1,500,000 kronor, torde i enlighet med vattenfallsstyrelsens hemställan i anslaget för nästa budgetår böra inräknas medel för ifrågavarande anläggningar. Jag förutsätter därvid, att medlen, därest desamma icke skulle behöva disponeras under nästa budgetår, besparas och stå till disposition för distributionsanläggningar och därmed sammanhängande arbeten vid statens kraftverk under senare budgetår.

Då jag icke heller i övrigt funnit anledning till erinran mot vattenfallsstyrelsens förevarande anslagsäskanden, tillstyrker jag, att anslag till distributionsanläggningar och därmed sammanhängande arbeten vid statens kraftverk för nästa budgetår i enlighet med styrelsens förslag upptages med ett belopp av 5,775,000 kronor eller 2,525,000 kronor mindre än det i statsverkspropositionen för ändamålet beräknade beloppet. Den angivna minskningen i förhållande till det i statsverkspropositionen beräknade anslagsbeloppet hänför sig *dels* med 1,225,000 kronor till de arbeten å stamlinjenätets förstärkning mellan Hallsberg och Nässjö, som ansetts kunna uppskjutas i avvaktan å resultatet av den åt generaldirektören Granholm anförtrordade utredningen av frågan om rationellt utformande av rikets elektriska stamlinjenät, *dels* med 900,000 kronor till nyssnämnda arbeten i samband med Bergslagsbanans planerade elektrifiering, vilka arbeten, därest de skola komma till utförande, likaledes ansetts kunna förskjutas i tiden, *dels* ock med 400,000 kronor till de med den fortsatta statsbaneelektrifieringen sammanhängande arbetena, för vilka medelsbehovet under nästa budgetår funnits kunna begränsas till 1,500,000 kronor.

Vad härefter beträffar det av vattenfallsstyrelsen framlagda förslaget, att styrelsen skulle genom aktieteckning i distributionsföretag medverka till befrämjande av elektrifieringen inom vissa skärgårdsområden och mera avlägset belägna eller glest befolkade delar av landet, finner jag detsamma synnerligen beaktansvärt. Enär, på sätt av den förut lämnade redogörelsen framgår, till utredning av kommerskollegium hänskjutits det av 1936 års riksdag väckta spörsmålet om statlig medverkan vid ifrågavarande landsdelars elektrifiering, har jag emellertid funnit mig böra biträda kommerskollegii förslag, att den ifrågasatta aktieteckningen tills vidare och i avvaktan på resultatet av nämnda utredning — vilken, enligt vad jag erfarit, väntas föreligga vid årsskiftet 1937/1938 — begränsas till sådana fall, då åtgärden icke kan förväntas få karaktären av subvention.

Med avseende å finansieringen av den ifrågasatta aktieteckningen har vattenfallsstyrelsen med utgående från sitt förslag hemställt, att för ändamålet skulle få disponeras medel av förevarande anslag till distributionsanläggningar m. m. intill hälften av det för varje fall tecknade aktiebeloppet samt i öv-

rigt statens vattenfallsverks driftsmedel. Riksräkenskapsverket har för sin del, med antagande att kommerskollegii nyssnämnda förslag skulle vinna bifall, förordat att för ändamålet särskilt anslag anvisas å riksstaten, vilket anslag synts ämbetsverket böra med hänsyn till föreliggande förhållanden helt eller till väsentlig del utgå av skattemedel. Med den av mig nyss förordade begränsningen av aktieteckningen till sådana fall, då åtgärden icke kan förväntas få karaktären av subvention, synes det emellertid icke finnas anledning att för ändamålet disponera skattemedel. I avvaktan å resultatet av nyssnämnda åt kommerskollegium anförtrordade utredning och då medelsbehovet med hänsyn till den förordade begränsningen knappast kan bliva av någon betydande storleksordning anser jag mig icke heller böra ifrågasätta anvisande av särskilt anslag å riksstaten för ändamålet. Lämpligast synes vara att nu förevarande anslag får disponeras för aktieteckning av ifrågavarande slag efter beslut av Kungl. Maj:t i varje särskilt fall. Jag vill alltså tillstyrka, att av riksdagen utverkas bemyndigande för Kungl. Maj:t att i fall, som nyss angivits, låta vattenfallsstyrelsen taga i anspråk medel av nämnda anslag för teckning av aktier i distributionsföretag av här avsett slag.

Utskottet.

Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) till *distributionsanläggningar och därmed sammanhängande arbeten vid statens kraftverk* för budgetåret 1937/1938 bland Utgifter för kapitalökning, under Statens affärsverksamhet, anvisa ett reservationsanslag av 5,775,000 kronor, att utgå av lånemedel;

b) bemyndiga Kungl. Maj:t att i enlighet med av departementschefen i statsrådsprotokollet den 26 februari 1937 angivna huvudgrunder av anslag till distributionsanläggningar och därmed sammanhängande arbeten vid statens kraftverk ställa medel till vattenfallsstyrelsens förfogande för teckning av aktier i företag för distribution av elektrisk kraft.

Stockholm den 6 april 1937.

På statsutskottets vägnar:

ANDERS ANDERSON.

Närvarande: Se under utlåtandet nr 62.